

DIGITALISERINGS- OG FORVALTNINGSDEPARTEMENTET
(DFD)
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres ref. 25/2019-1

Vår ref. 25/47446-8
Saksbehandler: Cathrine Løver Lund
Seksjon for personvern og forvaltningsrett

Vår dato: 30.09.2025

Høringsvar fra Arbeids- og velferdsdirektoratet til ny lov om kunstig intelligens - KI-loven

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter i hovedsak forslaget til ny KI-lov. Vi mener det er hensiktsmessig med et fleksibelt regelverk, og støtter derfor forslaget om åpne forskriftshjemler som kan konkretiseres etter hvert som en får mer erfaring med KI-forordningen.

Nedenfor følger våre kommentarer til utvalgte kapitler, særlig de departementet har bedt om innspill på.

Kapittel 14: Nasjonale vedkommende myndigheter

Nav støtter utpekingen av Nkom som koordinerende markedsovervåkningsmyndighet og departementets tolkning av uavhengighetskravet. Det er fornuftig at myndigheten kan være underlagt statlig styring, så lenge den har tilstrekkelig faglig uavhengighet.

Klagesaksbehandlingen

Vi støtter at klageinstansen bør være uavhengig, og at klager ikke bør behandles av departementet som overordnet organ, i tråd med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper.

Vi ser frem til nærmere drøftelser i proposisjonen og håper på mulighet til å komme med ytterligere innspill. Klagenemnda for elektronisk kommunikasjon er organisert annerledes enn tradisjonelle forvaltningsrettslige klageorganer, og minner mer om voldgift. Vi ser positivt på at klageorganet skal ha representanter fra både næringsliv og brukerinteresser, men fremhever viktigheten av at forvaltningsprinsipper følges.

Nav

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA
E-post: nav.okonomi.stonad.dokumentsenter@nav.no

www.nav.no

KI-forordningen legger opp til en bred klageadgang og foreslåtte klageorgan behandler foreløpig kun klager fra forbrukere og mikroforetak. Det må påregnes større økonomiske kostnader for å få et fungerende klageorgan.

Vi deler departementets syn på at klageordningen inntil videre bør følge eksisterende sektororganisering, men understreker at det stilles høye kompetansekrav til klageinstansene. Nav ser en utfordring med å bygge opp tilstrekkelig KI-kompetanse dersom ansvaret fordeles på mange organer. For å sikre kvalitet og effektivitet bør fagmiljøer etter vår vurdering samles på en hensiktsmessig måte.

Kapittel 15: Overvåking etter omsetning, rapportering av alvorlige hendelser og håndhevelse

Departementet foreslår at sektormyndigheter med ansvar for produkttilsyn også skal være markedstilsynsmyndigheter for visse høyrisiko KI-systemer, jf. artikkel 74 nr. 3. Vi antar dette bygger på anbefalingene i DFØs rapport^[1] fra 2024.

Samtidig vil økt bruk av KI-funksjonalitet og -systemer kunne skape behov for å samle og styrke kompetansen på tvers av sektorer. Som det fremgår av høringsnotatet, omfatter Vedlegg III nr. 5 bokstav a KI-systemer som brukes til å vurdere individens rett til offentlige stønader og tjenester, og Nav kan tenkes å være tilbyder av slike systemer. Departementet påpeker at disse KI-systemene ikke naturlig faller inn under ansvarsområdene til markedsovervåkningsmyndighetene utpekt i KI-forordningens Vedlegg I seksjon A, jf. artikkel 74 nr. 3. For de øvrige områdene nevnt i Vedlegg III, herunder nr. 5 bokstav a, legger departementet til grunn at Nkom skal ha tilsynsansvar som koordinerende markedstilsynsmyndighet, med mindre det besluttes noe annet, jf. punkt 15.4. Forslaget til KI-loven § 3 tredje ledd åpner for at markedstilsynsmyndighetenes organisering og virksomhet kan reguleres nærmere i forskrift.

Nav støtter også dette valget, som i stor grad samsvarer med anbefalingene i DFØs rapport. Samtidig savner vi en mer inngående drøftelse av hva koordineringsrollen faktisk innebærer. Vi er bekymret for risikoen for ulik praksis og regelverksforståelse på tvers av sektortilsynene. Det bør etter vårt syn vurderes å gi Nkom myndighet til å instruere sektortilsynene som en del av rollen som koordinerende markedstilsynsmyndighet.

Dersom sektortilsynene skal føre tilsyn med KI, vil minst 12 ulike tilsynsorganer bli berørt. Dette stiller store krav til kompetanse og koordinering. Vi mener det bør være høy grad av samordning og likhet i veiledning og tilsyn. Nkom vil få en krevende rolle, og bør ha myndighet til å avklare tvilstilfeller og fastsette praksis.

Vi støtter forslaget om å åpne for senere regulering av organiseringen av markedstilsynsmyndighetene i forskrift, jf. § 3 tredje ledd. Det er fortsatt stor usikkerhet knyttet til hvordan KI-forordningen vil fungere i praksis, derfor er fleksibilitet i regelverket viktig. Det er også uklart hvordan tilsyn skal gjennomføres, og det er vanskelig å komme med konkrete synspunkter på nåværende tidspunkt. Nav oppfordrer til å sette en tidsfrist for når den foreslåtte organiseringen skal evalueres, slik at eventuelle behov for justeringer faktisk blir fanget opp.

Departementet har lagt vekt på at KI-forordningen er et produktregelverk og utpekte myndigheter for håndhevelse i stor grad er knyttet til kompetanse på produkttilsyn. For Nav er det viktig å understreke at offentlige virksomheter også kan være tilbydere av KI-systemer. Det er store forskjeller mellom organiseringen av offentlige virksomheter og private aktører. Dette bør etter vårt syn gjenspeiles i hvordan markedsovervåkning og tilsyn organiseres og gjennomføres.

Videre legges det opp til utstrakt bruk av standarder i KI-forordningen. Standarder, slik som ISO-standarder, er ikke obligatoriske og Nav har i liten grad innarbeidet disse i sine rutiner og prosesser. Det kan være uklart hvilken rettskildemessig betydning standardene som vedtas av EU-kommisjonen i medhold av KI-forordningen vil ha i norsk rett. Vi anbefaler at Departementet gir tydelige føringer.

Nav anbefaler at dette følges opp i det videre arbeidet med forskrifter og veiledning, og at det legges til rette for dialog mellom myndigheter, tilsyn og offentlige virksomheter for å sikre en smidig og effektiv implementering av KI-forordningen.

Kapittel 19: Sanksjoner og andre reaksjoner

Det er uklart for oss hvordan tilsyns- og sanksjonsbestemmelsene vil påvirke KI-modeller for allmenne formål som er utviklet av norske tilbydere («providers»). Vår forståelse av regelverket er at det er EU-kommisjonen som har myndighet til å ilegge sanksjoner overfor tilbydere av slike KI-modeller.

På sikt kan det tenkes at KI-modeller for allmenne formål også vil utvikles av offentlige myndigheter i Norge. Hvordan tilsyns- og sanksjonsbestemmelsene vil anvendes i slike tilfeller er også uklart for oss. Nav anbefaler at dette adresseres i det videre lovarbeidet. Som Departementet påpeker i punkt 17.2 kan ikke EU-institusjoner fatte beslutninger med bindende virkning for rettssubjekter i Norge, og dette skal håndteres i tilpasningsteksten som skal ligge til grunn for innlemmelse av KI-forordningen i EØS-avtalen.

Overtredelsesgebyr til offentlige myndigheter

Nav støtter at også offentlige virksomheter kan ilegges overtredelsesgebyr. Når det gjelder tilnærmingen til hvordan disse skal fastsettes mener Nav det er mer naturlig å se hen til beløpsgrensene i art. 100 som gjelder for EUs institusjoner, ikke de som gjelder for private aktører

Departementet ber om innspill på om det er behov for særskilte kriterier. Nav mener det er tilstrekkelig at de samme vilkårene for fastsettelse som gjelder for private rettssubjekter etter art. 99 nr. 1 også anvendes for offentlige myndigheter. Dette innebærer blant annet at overtredelsesgebyrene skal være «effective, proportionate and dissuasive. They shall take into account the interests of SMEs, including start-ups, and their economic viability.»

I den foreslåtte norske oversettelsen står det at overtredelsesgebyrene skal være «virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende [...]». Nav mener det er uheldig at begrepet «proporsjonale» ikke er eksplisitt videreført. Et uttrykkelig proporsjonalitetsvilkår vil etter Navs vurdering bedre sikre at det tas hensyn til offentlige myndigheters størrelse og økonomiske bæreevne ved fastsettelsen av gebyr, på samme måte som hensynet til små og mellomstore bedrifters «economic viability» er ivaretatt i originalteksten.

Offentlige myndigheter varierer betydelig i størrelse og ressurser, og det bør derfor være rom for individuelle vurderinger. Et av hovedargumentene mot bruk av overtredelsesgebyr for offentlige myndigheter har vært at f.eks. mindre kommuner kan bli nødt til å omprioritere eller nedskalere andre viktige sikkerhetstiltak for å kunne dekke gebyret. Ved å legge seg tettere opp mot den originale ordlyden, kan slike utilsiktede konsekvenser unngås.

Nav anbefaler denne problemstillingen nærmere belyst i forarbeidene til KI-loven, dersom den norske oversettelsen av bestemmelsen ikke endres.

Foreldelsesfrist

Nav er positive til en foreldelsesfrist for adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr. Dette vil skape bedre forutsigbarhet for aktørene.

Behovet for en foreldelsesfrist bør likevel vurderes i lys av hvordan et eventuelt overtredelsesgebyr skal utmåles. Dersom utmålingen skal ta hensyn til omfanget av et regelbrudd, kan manglende foreldelsesfrist skape problemer. Systemer som ikke lenger er i bruk blir sanert som ledd i effektiv forvaltning. Når et system er sanert, er det i dag svært krevende å identifisere hvem og hvor mange som er berørt av en feil. Dette gjør det vanskelig å fastslå omfanget av bruddet i ettertid. I disse tilfellene vil det være fornuftig å sette en grense.

Manglende foreldelsesfrist reiser også spørsmål knyttet til lagringstid. Slik Nav har forstått det, vil eventuelle rettighetstap for brukerne uansett ikke omfattes av en foreldelsesfrist for ileggelse av gebyr.

Brudd på KI-forordningen kan i enkelte tilfeller også innebære brudd på tilstøtende regelverk, som personopplysningsloven. Det vil være uheldig dersom operatører av KI-systemer må forholde seg til ulike foreldelsesfrister for ett og samme regelbrudd.

Samtidig erkjenner Nav at visse brudd på KI-loven kan ha så alvorlige konsekvenser at en lengre foreldelsesfrist kan være nødvendig. Nav foreslår derfor at det innføres en generell foreldelsesfrist på fem år for brudd på KI-loven, i tråd med foreldelsesfristen i konkurranseloven og personopplysningsloven. For brudd på bestemmelsene i KI-forordningen artikkel 5, som gjelder forbudte KI-systemer, bør det imidlertid gjelde en utvidet foreldelsesfrist på ti år, fordi brudd på disse reglene kan medføre svært alvorlige konsekvenser. Tidspunktet for når fristen skal begynne å løpe bør utredes nærmere.

Foreldelsesfristen bør i begge tilfeller kunne avbrytes ved forhåndsvarsel eller vedtak om overtredelsesgebyr.

Tvangsmulkt

Nav støtter forslaget om hjemmel for å ilegge tvangsmulkt. Brudd på KI-forordningen kan få omfattende og alvorlige konsekvenser, og det er derfor viktig med virkemidler som kan sikre rask etterlevelse.

Samtidig vil Nav understreke at tilsynsorganene har et ansvar for å gi god veiledning og råd til aktørene. Regelverket er nytt og komplekst, og det vil ta tid før kravene i forordningen er fullt ut innarbeidet og enkle å forholde seg til. Tvangsmulkt bør derfor etter vårt syn benyttes med varsomhet i starten, særlig der manglende etterlevelse skyldes uklarheter eller behov for regelverksutvikling. Det er sannsynlig at pålegg og tiltak i oppstartsfasen vil kreve betydelige ressurser fra aktørene.

Nav mener det vil være hensiktsmessig å åpne for at nærmere bestemmelser om tvangsmulkt kan fastsettes i forskrift. Dette bør omfatte forhold som størrelse, varighet, fastsettelse og eventuelt frafall av påløpt tvangsmulkt, tilsvarende hjemmelen i personopplysningsloven § 29 andre ledd.

Straff

Departementet ber om innspill på spørsmålet om straff for overtredelser av KI-loven. Det forutsettes at det er gjort en vurdering av i hvilken grad eksisterende straffebestemmelser er tilstrekkelige for å sikre trygg bruk av KI. Straffeloven er i utgangspunktet teknologinøytral.

Det er likevel et poeng at den økonomiske byrden ved overtredelsesgebyr lett kan veltes over på brukerne, og slik ikke få den ønskede effekten. Dersom KI-loven inneholder straffebestemmelser, slik som foretaksstraff, kan dette gi en ytterligere preventiv effekt. KI har stort skadepotensiale og særlig der det foreligger skyld kan straff være mer effektivt enn økonomiske sanksjoner. Dette bør etter vårt syn utredes nærmere.

Kapittel 20: Ratifikasjon av Europarådets rammekonvensjon om kunstig intelligens, menneskerettigheter, demokrati og rettsstatsprinsipper

Nav støtter Departementets forslag og har ingen ytterligere kommentarer.

Øvrige innspill

KI-sandkasse

Vi støtter forslaget om å åpne for regulering av organiseringen av regulatoriske sandkasser i forskrift, jf. § 7. Det er viktig at disse fungerer godt og er lett tilgjengelige. Vi foreslår at det vurderes en «fast track»-ordning for mindre KI-systemer.

Hvordan reglene i KI-forordningen vil tolkes og virke, er fremdeles uklart. Det kan dermed være en fare for at resultater fra tidlige sandkasseprosjekter sementeres og forblir «fasit» til tross for at lovforståelsen var umoden på prosjekttidspunktet. Nav foreslår at det vurderes innført en mekanisme for å gjøre dette mer fleksibelt, slik at justeringer er mulige, i tråd med at lovforståelsen modnes. KI-sandkassen kan være et viktig virkemiddel for å oppnå lik praksis på tvers av sektorer og virksomheter.

Erfaringene fra Datatilsynets sandkasseprosjekter viser at det kan være krevende å få innpass, og at prosessene er ressurskrevende og ikke alltid er fleksible. Dette bør etter vårt syn forbedres i KI-sandkassen.

Terminologi

Generelt ser vi det som ønskelig at legaldefinisjonene i oversettelsen ligger så tett opp mot språkbruken innen fagfeltet som det lar seg gjøre, samt at klart og tydelig lovspråk etterstrebes.

Ellers har Nav følgende innspill til språk og begreper i art. 3:

1. «Deployer» – Idriftsetter

Begrepet er lånt fra den danske oversettelsen, men virker etter vårt syn uklart og oppkonstruert på norsk. På den positive siden er dette et ord som bare kan assosieres med KI-forordningen, og dermed raskt kan bli et innarbeidet begrep, slik som f.eks. “behandlingsansvarlig” etter personvernforordningen.

Forslag til alternative begreper:

- Anvender
- Profesjonell bruker

2. «Testing in real-world conditions»

Begrepet oversettes i høringsnotatet både som «*testing under virkelige forhold*» og «*under reelle forhold*». For å sikre konsistens og presisjon foreslår vi:

- Testing under faktiske forhold
(i tråd med dansk oversettelse)

3. «Place on the market» – bringe i omsetning

Begrepet «*bringe i omsetning*» kan oppleves som tungt og lite intuitivt.

Forslag til alternativer:

- Plassere på/i markedet
- Omsette
- Markedssette

4. «National Competent Authorities» – Nasjonale vedkommende myndigheter

Nav stiller spørsmål ved terminologivalget «nasjonale vedkommende myndigheter». Det er uklart hvorfor begrepet er endret fra «nasjonale kompetente myndigheter», slik det er formulert i rapporten om forvaltningsstruktur for KI-forordningen fra DFØ. Vi mener det tidligere begrepet er mer presist og språklig bedre. «Vedkommende» kan oppleves som vagt og lite treffende. Det er uklart for oss om endringen er gjort for å harmonisere med for eksempel personvernforordningen (pvf.) Vi foreslår å vurdere alternativer som «nasjonale KI-myndigheter». Det tidligere begrepet fremstår etter vårt syn som mer presist og språklig klart. Ordet «vedkommende» oppleves som vagt og lite treffende.

Forslag til alternativ:

- Nasjonale KI-myndigheter

- Nasjonale utpekte myndigheter

5. Artikkel 6 pkt. 3 c)

«without proper human review» er oversatt til «uten tilbørlig menneskelig gjennomgang»

Ordet «tilbørlig» oppleves som tungt.

Forslag til alternativ:

- «ordentlig», ref dansk oversettelse.
- «nødvendig»

6. Både artikkel 12 og artikkel 49 har «Registrering» som tittel i den norske oversettelsen.

I den engelske versjonen heter disse hhv. «Record-Keeping» og «Registration».

Forslag til alternativ:

- For artikkel 12 kan en la seg inspirere av den svenske oversettelsen og bruke begrepet «Logging».

7. Artikkel 10 pkt. 2. h)

«data gaps or shortcomings» er oversatt til «datahull eller mangler»

Begrepet «datahull» oppleves som noe fremmed på norsk.

Forslag til alternativ: «mangler eller utilstrekkeligheter i dataene», ref. den danske oversettelsen.

8. Artikkel 15 pkt. 4

input for future operations (feedback loops)» er oversatt til «innspill til framtidige operasjoner (tilbakekoblingsløyfer)»

Forslag til alternativ: «inndata til framtidige operasjoner»

[\[1\] Forvaltningsstruktur for KI-forordningen | DFØ](#)

Med hilsen

Catrine Stadheim
Avdelingsdirektør

Cathrine Løver Lund
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Mottakere: DIGITALISERINGS- OG FORVALTNINGSDEPARTEMENTET (DFD)